

Poštnina plačana v gotovini.

KONJEREJEJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovci „Konjerejec“ izhaja 6krat letno Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 3.

Maribor, dne 15. julija 1927.

Letnik IV.

Je-li kobilarna Sloveniji potrebna?

Na zadnjem občnem zboru konjerejskega društva za mariborsko oblast se je razmotrivalo, ali ostane konjereja centralizovana ali pride pod samoupravo. Konjereji kot taki, mislim je pač vseeno, kdo vodi račun o njenem pospeševanju. Jasno pa je, da se mora narodni konjereji v Sloveniji v bodoče več interesa posvetiti kot sedaj, ker prispeli smo na rob propada.

Po ujedinjenju smo bili Slovenci v marsičem preskromni, da ne rabim drugega izraza. Drugod so si urejevali svoje ustanove in zavode ter si nabirali preko potrebne rezerve za poznejše čase. Mi pa smo naše zavode sami krčili ter jih razpuščali, da bomo še bolj papežki kot papež sam. Edino izjemo so delali razni uradi. Vsaka partija je nastavljala svoje ljudi, zbirala za tedanje razmere deloma potreben, deloma nepotreben balast, ki je moral s časom odleteti. Poglejmo si le nekdanjo rezidenco in štab poverjeništvu za kmetijstvo na Poljanski cesti.

Najnujnejšim smo smatrali, da razženemo urejeno žrebetišče v Račjem. Živ in mrtev material smo razdali po smešno nizkih cenah med narod ali prekupce, na zemljišče pa, ki smo ga imeli takorekoč v rokah, smo resignirali. Ne bom obtoževal tu nobene politične stranke, ne oseb, ne živih, ne onih, ki jih že krije hladna zemlja. Vsi smo bili enaki, meneč, da nam zadostuje dobro urejena žrebčarna. Poleg vsega je pa še hudomušen slučaj igral svojo vlogo. Pripetilo se je, da se je uradnik agrarnega urada v Mariboru z vso silo protivil ustanovitvi ergele (kobilarne) v Račjem, premeščen na drug položaj v Ljubljano se je moral naenkrat zavzemati za ustanovitev kobilarne. Seveda je bilo sedaj že davno prekasno. Lastnik posestva je za tedanje prilike prekomerno povišal svoje zahteve, poslanci vseh barv brez izjeme pa so se mu postavili v bran, ker bi ta ali oni od njihovih volilcev zgubil njivico ali kos travnika, ki ga je imel pod zakupom. Tudi ti si lahko potrkajo danes na svoja prsa: »I mi smo pomagali rušiti narodno konjerejo«. Mimogrede bodi omenjeno, da Račje po svojem svojstvu ni bilo baš najprikladnejše posestvo za kobilarno. Častno, nekako proroško izjemo sta delali naši konjerejski društvi, tedaj še konjerejska odseka, ki sta se oba solidarno izrekla v principu za ustanovitev ergele.

Neodvisnejši, objektivnejši elementi, ki jim ni bilo za kroglico svojih volilcev, pa so bili mišljenja, da kobilarna Sloveniji pri danih razmerah ni neobhodno potrebna, dokler imamo dobro urejeno in gmotno dobro podprto žrebčarno, ki vodi vse posle narodne konjereje; računajoč, da bi obre-

menjeval drag kobilarniški aparat preveč letni proračun ter, da bi se težko dali spraviti v soglasje izdatki za ergelo z letno potrebo po toplokrvnih plemenjakih. Letno potrebuje Slovenija povprečno 6—10 toplokrvnih žrebcev. Mrzlokrvcev pa ne kaže pri naših razmerah odgajati v kobilarnah. Te plemenjake smo nameravali dobiti iz tujih, bodisi državnih, ali zasebnih kobilarn, ali pa iz inostranstva, in tako obdržati državno žrebčarno na višku, ki bi odgovarjala našim potrebam. Toda tudi ti so pogrešili, kakor se je pozneje pokazalo. Izšel je pravilnik o ureditvi kobilarn, ki je jasno pričal, da gospoda v centrali pozna le avtonomne ergele (kobilarne) in njim podrejene žrebčarske postaje (pastnovska staništa). Vse drugo pa jim je tuje.

Kobilarne (ergele) nimamo (brani) smo se je sami, radi tega je jasno, da se pogreza naša žrebčarna na stopnjo navadne žrebčarske postaje, brez samostojnega upravnika in brez samostojnih kreditov, ki se mora prej ali slej zgubiti v okrilju sosedne ergele. Da upravnik te nadrejene ustanove ne bo mogel, tudi če bi hotel, bogzna kako favorizirati žrebčarno na Selu, je jasno, pri tem splošnem štedenju in malih kreditih, ki so zavladali danes.

Državna žrebčarna »Selo« ima danes še svoj samostojen budžet, sicer naravnost smešno mali, toda ima ga vendar. Kako bo v bodoče, ni težko uginiti, če vidimo kako se klesti veja za vejo od zelenega drevesa in kako brzim korakom gremo rakovo pot.

Že letos more zaposliti državna žrebčarna za Slovenijo le 8 uslužbencev, toliko kolikor so jih imele svoje dni naše večje plemenilne postaje n. pr. Ljutomer. To je le en primer iz letošnjega proračuna, drugi so mu slični ali pa še žalostnejši. Vsled pomanjkanja osebja, vsled pičlih sredstev za prehrano konj in za drugo, se praznijo hlevi in skladišča. Zgradba se podira, ker ni sredstev za izvršitev najnujnejših popravil. Omejil sem se pri tem le na nekatere nedostatke, ki vladajo danes na državni žrebčarni.

V očigled tem razmeram je stavilo ministrstvo za kmetijstvo že minulega leta predlog, da se žrebčarna »Selo« proda, predlog, katerega je tudi odobrila narodna skupščina ob priliki izglasovanja proračuna za to leto. V kakem štadiju se zadeva nahaja sedaj po odhodu ministra dr. Kulovca, mi ni znano.

Bil sem in sem še vedno proti predlogu, katerega je predložilo ministrstvo, če pomislim, da je ustrezala žrebčarna našim konjerejskim prilikam bolj, kot marsikatera državna ergela. Toda pod pritiskom danih razmer in dejstva »vse za ergele« za žrebčarno ničesar moram odobravati predlog g. ministra Pucija in odobravati ga mora sleherni, ki je le malo poučen o razmerah, ki so danes zavladale v naši konjereji.

Kakor so se strnili narodni poslanci vseh političnih strank svoje dni v eno falango proti ustanovitvi ergele v Račjem, tako je njihova dolžnost, da solidarno in neizprosno zahtevajo in izposlujejo ustanovitev ergele za Slovenijo.

Budžet za 1927/28. leto naj jim bode živ memento, da smo na robu propada. Poleg tega bo ustanovitev državne ergele vedno težja in neizvedlivejša, čim izgine iz Sela živ in prtev material, ki je potreben takemu zavodu.

Umestno bi bilo tudi, če si kdo izmed merodajnih činiteljev, ki ima malo več smisla za konjerejo, ogleda konjerejske zavode po naši državi. Vsi brez izjeme napredujejo v dobi splošnega varčevanja, počasi toda sigurno, med tem ko mi rapidno propadamo.

Niso v Sloveniji najboljše in najidealnejše prilike in pogoji za konjerejo, vendar tudi ne najslabše. In zatreti to važno in lepo panogo našega kmetijstva namenoma, kakor se dela sedaj hote ali mehote, bi bil greh, ki ga napravljamo na našem narodnem gospodarstvu.

Če pa hočemo racionelno gojiti naše konjarstvo, nam je potreben samostojen konjerejski zavod, ki bo življenja zmogel. Bili smo skromni v svojih zahtevah glede vzdrževanja naše žrebčarne. Če tak zavod v naši državi več ne obstoja, moramo zahtevati ustanovitev ergele (kobilarne); v to smo v polni meri upravičeni, kakor ostala dela našega troimenega naroda in naše prostrane domovine.

Načeti to vprašanje ter ugodno rešiti, spada brezdvomno tudi v kompetenco oblastnih samouprav, če tudi ostane naša konjereja še nadalje centralizirana. —r.

Letošnje kasačke dirke.

Prve 3 letošnje dirke so za nami in moremo z veseljem ugotoviti, da so njihovi uspehi jako dobri.

Dirkati so začeli naši dobri Ljutomerčani dne 8. maja t. l. Težko bi našli kje drugje tako čisto kmečko sportno slavnost kot v Ljutomeru. Dirkališče leži skoro čisto samotno okrog 6 km oddaljeno od Ljutomera; kljub temu se je nagnilo od vseh strani toliko za ta konjski šport navdušene publike, da so bili vsi prostori zasedeni, kar je prineslo blagajni preko 3000 Din dohodkov. To je v današnjih časih za redke še preostale ljubitelje konj zelo tolažljivo; kajti velika, svojevrstno-edinstvena pisana karavana pešcev, jezdecev, dvokoles in avtomobilov ter kmečkih vozov, ki so preobloženi s kmečkimi konjerejci in konjerejkami, tvori celoto veselih ljudi, ki pride le radi k o n j a in njegovih izvrstnih sposobnosti.

Pri dirki so bili zastopani vsi bližnji in oddaljenejši kraji, Medjimurje, Prekmurje kakor tudi čakovački kavalerijski polk, ki tako krepko podpira ljutomersko konjerejo o vsaki dani priliki.

Dirke so izpadle posebno častno za delavnega in pasijoniranega konjerejca Alojza Slaviča, ki je zmagal v vseh treh vršehih se dirkah; dvoje dirk kot konjerejec, eno pa kot vozač izvrstne Karoline, last Fr. Kardinar-ja. Alojz Slavič ima z ozirom na njegov mali hlev svojevrsten rekord, ki ga pač ne bo mogoče tako kmalu prekoračiti. S samo 2 konji, s Sokolom in Orlom, si je priboril 2 krat konjerejsko nagrado.

Lansko leto je imel najboljšega štiriletnega Naceka, letos pa zopet najboljšo triletno Nelko, ki bo gotovo prinesla v Ljutomer še mnogo denarja.

Staremu Marku Slaviču je pač za čestitati; on ni le sam dober konjerejec, razun Alojza ima še drugega sina Hanzeka, ki je na derbyju leta 1925 izvojeval modro barvo Jugoslavije.

Dirka sama se je vršila naglo in gladko, nič ni kvarilo že znane, dobre discipline. Gospodje odborniki so si zopet vzgledno delili vse naloge društva, njihova požrtvovalnost se je uveljavila celo v buffetu.

Tudi oficijelni krogi so bili izdatno zastopani.

Rezultati dirk so sledeči:

V dirki triletnih — 1600 m — 1500 Din:

- I. Nelka (Sokol-Nigra), Al. Slavič, 1:56;
- II. Silva (Pr. Dillon-Shipa), Sl. Vrbnjak, 1:58.
- III. Felčika (Pozor-Fenica), Fr. Heric, 2:00;
- IV. Sava (Pr. Dillon-Vesna), Šumak;
- V. Milka (Poldek-Čifa), Ant. Slavič.

Nelka, vranka redke lepote, je produkt lastnega žrebca Sokola. Felčika, prva potomka po Pozorju, bo dobra. Silva pa izkazuje, da producira Pr. Dillon še vedno naše najhitrejšje konje (njegova hčerka Princa ima kil. čas 1:45!)

V glavni dirki (2400 m, 2000 Din) je zmagala pod vajeti Al. Slaviča danes daleko najboljša štiriletna kobila Karolina, hči Othella ter last Franca Kardinarja, v času 1:49. Njen lastnik je vozil ž njo v Mariboru v 1:47. Nelka in Karolina, čudovito lepa dvojica vrank, sta danes mlada bodočnost Ljutomera! Upajmo, da zadnja ni breja; gospod Kardinar že ve zakaj!

Druga je bila Dragolina v 1:53, ki pa na žalost zopet ni breja. Tretja je bila Othella 2:06, četrta Donna Dillon s katero je dobro vozil stari, neumorni Razlag.

V dvovprežni dirki (2400 m, 2500 Din) sta z lahkoto zmagali Nelka-Silva 2:16, drugi sta bili Oliva-D. Dillon 2.22, tretji Dillon S-Othella 2:29, četrti Felčika-Milka 2:36

Mariborski meeting dne 19. in 22. maja se je vršil v znamenju jugoslovanskega derbyja. Že leta se ni zbralo na borbe na Pezno toliko konj, kot letos, nič manj ko 36! Za darila je bilo zbranih incl. za derby 47.000 Din ter štiri častna priznanja.

V heat-vožnji prvega dne, darilo Karla Pachner-ja, je odnesel 1. ceno Freund Hans, last Franca Filipiča, v 1:29.9, drugo Dolly iz kobilarne Turniš v 1:32.4, tretjo Sonja (oče Feniks), last Fr. Skoberne v 1.33.9, četrto ceno sta si delila Nada iz kobilarne »Kamendin« ter Blanca, last Jak. Pavlina, v 1.42.4.

Dirka ljutomerskih kmečkih konj je prinesla zmago sinu Monte Christa — Lumpiju (lastnik Šegula) z 1.42, drugo ceno te dirke je izvojevala Karolina (Fr. Kardinar) 1.47, tretjo Dragolina z 1:46:5 (lastnik M. Jurša), četrto Nelka Alojzija Slaviča z 1:52, peto Nacek z 1:47. V tej dirki je konkuriralo 12 kmečkih konj.

V dirki Varaždin je bil prvi Jaromer iz kobilarne Turniš (M. Christo-Iranita), druga je bila Gonda iz kobilarne Turniš v 1:41.7, tretji Nacek 1:43, četrta Originell z 1:49.7. Dirkalo je 8 konj.

V dirki Maribor (dirka za vloge) je zmagal Baccarat 1:44.6. Bogdaj je bila druga 1:38.6, Jutro tretji 1:43.5 in Princa četrta 1:45.8.

V dvoprežni dirki Čakovec so bili sledeči uspehi:

- I. Sonja-Souvenir 1:49;
- II. Brünhild-Sardanapal 1:54.9;
- III. Princa-Nacek 1:59;
- IV. Elsa-Karolina 2:02.9.

Na drugi dan dirke (na derbyjev dan) je imelo društvo izredno smolo, lilo je skoro neprestano celi dan. Vendar pa je to imelo tudi svojo dobro stran. Za tako škandalozno vreme neverjetno dober obisk je dokazal, koliko zanimanja posveča Maribor dirkam in kako zelo jih ceni.

V heat-vožnji, darilo Ljubljane, je bil rezultat sledeči:

- I. Originell 1:40;
- II. Bogdaj 1:35.7;
- III. Pomoč 1:45.5;
- IV. Baccarat 1:45.7;
- V. Cridatar 1:46.2;
- VI. Jaromer 1:47.2.

V Rodamovi dirki — darilo od časopisa »Jutra« — je bil zmagovalc Nacek z 1:44, druga pa Nelka z 1:57.2, tretja Elsa z 1:48, četrta Ilica 1:57.2, peta Silva 1:56.2 ter šesta Semira z 1:52.6.

Sledil je derby, v katerem je startalo 6 konj. Start se je izvršil v hudem nalivu ter se je zakasnel vsled dveh karambolov, pri čemur je Dolly padla. Končno se je odhod le posrečil. Gonda iz Turniševe kobilarne je kmalu dosegla vodstvo ter je zmagala pod vajeti Fr. Filipiča v času 1:42. Tik za njo je bila kot druga Dolly, vozač g. Lippitt v 1:42.2, tretja Blanca, last gosp. Pavlina 1:47.7, četrta Nađa iz kobilarne »Kamendin« 1:48.3, peta M. Semira. Oboleli Lumpi je od dirke odstopil. Doseženi slabi časi so pač razumljivi vsled tega, ker je postalo dirkališče vsled naliva čisto razmočeno.

V dirki Monte Christa je bil prvi Souvenir 1:38.2, druga Sonja 1:40.1, tretji Nacek 1:47.2, četrti Jutro 1:48.2.

V dvoprežni dirki Zagreba je startalo kljub vztrajnemu nalivu nič manj ko 7 vpreg. Zmagovala sta Bogdaj-Jutro 1:54.5 druga cena je bila izvojenca od para Brünhild-Sardanapal 1:59.7, tretja od Freund Hans-Gehma 1:54.2, četrta od Nelke-Karoline 2:02.

Rezultati dirke v Čakovcu dne 29. maja so sledeči:

I. dirka Čakovec, 2000 m, 2100 Din.

- I. Nelka (Al. Slavič) 1:47.6;
- II. Silva (Sl. Vrbnjak) 1:53.9;
- III. Zlata (Jos. Vaupotič) 2:08.

II. dirka.

- I. Bogdaj (Iv. Koradžija) 1:44;
- II. Dolly (kobilarna Turniš);
- III. Nacek (Klancir);
- IV. Jutro (Wetzl).

III. dirka.

- I. Baccarat (Podgoršek) 1:44.5;
- II. Lumpi (Mužek);
- III. Bogdaj;
- IV. Jaromer (kobilarna Turniš).

Odlični so kot vselej uspehi kobilarne Turniš, iz tega vzrejališča pohajajo trije prvi zmagovalci v derbyju. Sploh

pa izhaja vsa vzreja kasačev Slovenije, ki je vsekakor najboljša v vsej kraljevini, danes v pretežni večini iz kobilarne Turniš in iz ljutomerskega distrikta.

Rohsmanit.

Dedne napake pri konju.

Vet. Kenda.

Spoznavanje dednih napak je zelo važen faktor umne konjereje. Ker naletimo ravno pri konju na razmeramo največ pogrešk, ki so bile že v kali prenešene na potomce v prvem, odnosno poznejšem rodu, bo marsikaterega konjerejca zanimalo, katerim napakom konja smemo prisojati lastnost podedovanja.

V tem oziru nam je predvsem razlikovati med podedovanimi in prirojenimi napakami. Poslednje često najdemo že v prav malem zarodku, v materinem telesu in so običajno nastale vsled prenosa bolezenskih klic okužene matere na zarodek. Istotako se ne podedujejo pogreške, nastale vsled vnanjih vplivov, t. j. udarcev, rezil in drugih mehaničnih kakor tudi fizikalnih in kemičnih vzrokov.

Pri dednih napakah mora biti torej zadevna pogreška pričujoča že v kali pri kopulaciji (plemenitvi).

Razlikovati nam je nadalje med napakami, ki se pojavijo pri potomcu že v isti obliki kot pri stariših in med onimi, ki se podedujejo le v toliko, da potomec inklinira k dotičnim napakam. Med poslednjimi je omeniti krak, krožek in kostne oteklina (divje ali morske kosti) v kroninem sklepu, ki se razvijejo pri rastočem konju tem rajiši, če je bilo pri enem izmed prednikov opaziti to napako.

Veliko važnost pri oceni zunanosti konja prisojamo pipi in srnji ozir. zajčji kosti (Piephacke, Hasenhacke). Ta napaka, ki jo tudi nevešče oko takoj opazi v skočnem členu zadnje noge konja t. j. na mestu, ki odgovarja v anatomskega oziru človeški peti, se ne pojavlja le kot krak vsled dispozicije, ampak je v mnogih slučajih direktno podedljiva. Ugotovljen je slučaj, da je kobila prenesla napako na $\frac{2}{3}$ t. j. enajst svojih žrebet. Dognano je nadalje, da žrebec, z veliko verjetnostjo prenese to napako na svoj zarod, če je bil z njo rojen.

Izmed očesnih dednih napak bi bila v prvi vrsti omeniti mesečna slepota.

Ta bolezen se pojavlja vsled notranjih vplivov in se izraža v periodično se ponavljajočem vnetju notranjega očesa. Imenovana vnetja se ponavljajo na enem ali obeh očesih v razdobju od 3—8 tednov in prenehajo od 1—3 tednov, dokler žival na obolelem očesu popolnoma ne oslepi.

Čeravno si še do danes nismo popolnoma na jasnem o nastanku mesečne slepote, smemo na podlagi mnogobrojnih ugotovitev po različnih kobilarnah smatrati to napako za podedljivo. Mesečna slepota spada med glavne (postavne) napake.

Istotako se prenašajo na potomce druge prirojene očesne napake, ki niso nastale vsled vnanjega vpliva. Med temi bi bila omeniti siva slepota (Grauer Star), nadalje vnetje očes-

nega živca, očesna tresljivost in kratkovidnost. Navedene bolezni povzročijo neredko vsled poslabšanega vida pri konju plašljivost, ki se ne da odpraviti.

Nadaljnja dedna napaka pri konju je **norost** ali **tiščalka**. Kot neozdravljiva možganska bolezen, ki vpliva na čutljivost konja, se pojavlja norost v tem, da obolela žival stoji v hlevu s povešeno glavo ali z gobcem, naslonjena na korito ali tišči z njo v zid. V nenaravni stoji tako na pr.: s prekrižanima sprednjima nogama stoji žival nepremično in se ne zmeni za klice. Oči so brezizrazne in pri žvečenju krme žival večkrat preneha žvečiti s šopom krme v gobcu. Pri napajanju vtakne gobec z nosnicami v vodo, premika čeljusti kot pri jedi. Krmo vzame rajši s tal kot iz jasli. Občutljivost napram muham, biču in drugim vnanjim vplivom je znatno zmanjšana. Žival si da stopiti na svitek, posežemo ji lahko v uho, ne da bi se kaj branila. Pri hoji opazimo neredno prestavljanje, ali previsoko privzdigovanje zlasti sprednjih nog; mazaj prestopi žival zelo nerada. Če je žival spotena, se vsi navedeni znaki pokažejo še izraziteje. Ker norost spada med glavne ali postavne napake, je torej važno, da se živali s to boleznijo ne prepuščajo za pleme.

Posebno nagibajo k tej bolezni konji z dolgo in tanko glavo, s slabo razvito črepinjo ter konji lenega in flegmatičnega temperamenta. Pri polukravnem konju se norost pogosto ponavlja na Irskem. Poniji po ugotovitvah nekaterih avtorjev ne obole na norosti.

S kroničnimi možganskimi boleznimi se nahajajo v gotovi zvezi tudi napake temperamenta in značaja. Ugotovljeno je bilo, da se na pr. hudobnost in upornost podeduje z malimi izjemami na potomce. Hoffmann povdarja, da pridejo slabe lastnosti kot grizljivost, brcanje, ščegetljivost, pobegljivost in hlapavost redno na mladiča.

Vsled navedenih lastnosti so morale biti izključene od nadaljnje reje cele konjske rodbine, ki so bile sicer odlične kakovosti. Znameniti raziskovalec dednih napak Hallander prišteva med dedne napake tudi okornost in strašljivost ter povdarja, da noben izkušen konjerejec ne zanika te podedljivosti. **Cvileča naduha** (Kehlkopfpfeifen) je na podlagi mnogobrojnih raziskav in opazovanj vključ v nasprotnemu mnenju nekaterih piscev brezdvomna dedna hiba, če ni nastala vsled vnanjih vplivov kot na pr. vsled smolike, pljučne kuge, oteklina, zastrupljenja itd. Ohromelost živca recurrens, ki je običajno vzrok te napake, pa je sigurno podedljiva. Žrebec Marius de Celles, sin žrebca Jupitra, je v letih 1900 do 1902 zaplodil 40 žrebet, ki so brez izjeme vsa podedovala od njega to napako.

Glede podedljivosti **naduhe** je današnje stališče strokovnjakov v toliko enotno, da je smatrati naduho le tedaj za dedno napako, če je ista povzročena vsled srčne napake.

Vsled kroničnega pljučnega katarja ali pljučnega vnetja, odnosno vsled raznih tvorb v pljučah nastala naduha se ne podeduje. Istotako je smatrati naduho nastalo vsled razširjenja pljučnih mehurčkov, torej tudi pljučnega obsega le za posledico pretirane porabe odnosno poklicno bolezni, ki ne pride na potomce.

Naduho na živčni podlagi pa je v večini slučajev smatrati za dedno hibo.

V pošteve pa pride končno pri podedljivosti naduhe tudi podedovana šibkost elastičnega veziva v pljučah, ki jo naletimo zelo pogosto tudi pri človeku.

Kot dedno napako je smatrati nadalje tudi nepravilnost v razvoju spolovil. Dokazano je na pr., da kriporhidi (klepci), ki imajo eno ali obe modi v trebušni votlini, skoraj redno prenesejo to napako na svoje moške potomce.

Slednjič bi bilo omeniti še važno dedno hibo, to so **kopitne napake**.

O podedljivosti gotovih kopitnih napak nam pričajo mnogobrojne izkušnje strokovnjakov. Razlikovati pa nam je posebno pri kopitnih napakah med onimi, ki so bile prirojene in med takimi, ki so nastale vsled zanemarjanja kopit, napačnega podkovanja ali drugih vnanjih vplivov. Zadnje seveda niso podedljive.

Med dedne kopitne napake spadajo med drugimi: ploščnato in plitvo kopito (Flach- in Plathuf), nadalje stisnjeno kopito (Zwanghuf) in strmo ozir. kozje kopito (Bockhuf).

Imenovani strokovnjak Hallander pravi, da je podedljiva tudi okostenelost kopitnega hrustanca, ki se pojavlja pri plemenitejših konjih zelo redko, zato pa naletimo nanjo tem pogosteje pri belgijskih konjih.

To bi bile v kratkem najvažnejše dedne napake pri konju po najnovejših izkustvih strokovnjakov.

Naše glasilo „Konjerejec“

Ko se je preosnoval konjerejski odsek II. v samostojno konjerejsko društvo za mariborsko oblast, je to početkom leta 1925. počelo izdavat **»Konjerejca«**, ki naj bi tvoril tesnejšo zvezo med odborom, snuječimi se podružnicami in posameznimi člani na eni strani, na drugi pa, da bi moglo društvo objavljati društvene zadeve. Kot so vsa odborniška mesta v društvu častna in nehonorirana, tako so tudi urednik in pa sotrudniki lista neplačani.

Na zadnjem občnem zboru je izjavil urednik **»Konjerejca«**, g. veterinar Veble, da glasilo peša, in da vzrok temu pešanju tiči, po njegovem mnenju, v dejstvu, da se strokovni članki ne nagradujejo, kakor je to običaj pri drugih strokovnih listih.

V polni meri priznam, da tudi tu velja **»kakoršno plačilo, tako delo«**, toda temu so kriva mala sredstva, s katerimi razpolaga društvo. Slabo materijelno stanje tudi ne pripušča, da bi bila zunanja oblika in papir prikupljivejša. Isti činitelji zabranjujejo, da bi list prinašal strokovne članke, ki bi jih objašnjevale nazorne slike, ker ni denarja za drage klišeje. In ravno te bi bile zelo potrebne, zlasti v hipoloških člankih. Kako dobrodošel nam bi bil članek o konjskem zobovju in določevanju starosti pri konju. Toda tak članek je skoro brezpomemben, če ne objašnjavajo dobre slike mrtvih besedi. Istotako zahtevajo vsi članki o eksterijeru (zunanosti konja) slike ali vsaj skice.

Glavni vzrok, da je počelo glasilo hirati, pa tiči po mojem mišljenju v neaktivnosti in brezbriznosti članstva konjerejcev samih. Če prebiram druge strokovne liste, zasledim tu in tam kak članek izpod peresa aktivnega člana dotične panoge, ali pa vsaj misel in željo, da se v tej ali oni smeri razprede kako vprašanje ali tema. Pri nas pa popolna pasivnost, in nikake spodbude, nikake inicijative od nobene strani.

In vendar imamo ravno med konjerejci toliko sposobnih ljudi. Vidim jih šetati po Beogradu kot narodne poslance. Na občnih zborih in odborovih sejah sem nekdaž čul marsikatero dobro misel, ki je prikrito ali otvoreno izražala težnje in želje konjerejskih slojev. V našem glasilu pa me da nihče duška svojemu peresu. Kje ste možje iz Prlekije in Celjske okoline, da Vas ne pokličem imenoma. Tudi strokovno nabražen pisec se izčrpa, če ne dobi nikake spodbude iz vrst konjerejcev samih. Njegovi članki morajo biti bolj splošno pisani, ravno ker se pisec ponavadi aktivno ne peča s konjarstvom ali ne vsaj v zadostni meri.

Morda bi bilo umestno uvesti v listu rubriko »Vprašanja in odgovori«, po vzorcu drugih strokovnih listov. Na vsako tako vprašanje bi se lahko napisal članek ali vsaj obširnejši odgovor, in tako nudilo spodbudo in čtiva ne le enemu, nego tudi drugim konjerejcem.

Toraj na delo. Zmožnih ljudi imamo dosti, zlasti v onih krajih, kjer se »Konjerejec« največ čita. Tako bomo naše glasilo kvalitativno dvignili, društveno blagajno pa razbremenili.

Če bomo pa čakali vse od drugod, bomo vedno bolj hirali in končno popolnoma propadli, ker urednik lista ne more sam napolniti, posebno če ni to njegov glavni in edini posel. In tudi če se posreči napolniti list s honoriranimi članki, kaj lahko postane isti enoličen in plitev, če ni vsaj deloma sodelovanja od tistih, ki jim je namenjen. Št.

Občni zbor „Konjerejskega društva“ za ljubljansko oblast.

Konjerejsko društvo za ljubljansko oblast je imelo svoj redni občni zbor dne 25. maja 1927, ki se je vršil v posvetovalnici Kmetijske družbe za Slovenijo.

Občni zbor je bil jako lepo obiskan in poleg odbornikov ter vrlih konjerejcev smo opazili zastopnika ljubljanske velikožupanske oblasti, g. kmetijskega referenta Černeteta, zastopnika okrajnega odbora v Brežicah, g. višjega živinozdravnika Vizjaka in zastopnika Kmetijske družbe, g. svetnika Rolarmana.

G. predsednik Fr. Zupančič je otvoril redni občni zbor. Po pozdravu preide takoj na dnevni red. Iz predsednikovega poročila se je razvidelo, da je društvo mnogo storilo za našo konjerejo.

Nato je podal poročilo blagajnik Gostič. Premoženje društva je majhno. Zato se bo moralo z ozirom na predstoječa premovanja vložiti prošnja za podporo, ki jo je društvo

nujno potrebno. Ako društvo ne dobi državne podpore, bo težko vršilo svojo dolžnost.

Sklenilo se je, da se vrše premovanje v letu 1927. v sledečem redu:

1. avg. v Lescah, 2. avg. v Kranju, 3. avg. dopoldne v Št. Vidu nad Ljubljano, istega dne popoldne v Mengšu, 4. avg. na Igu, 5. avg. v Veliki Loki, 6. avg. v Št. Jerneju, 15. avg. v Krškem, 16. avg. v Brežicah.

V okviru jubilejne razstave Kmetijske družbe hoče konjerejsko društvo za ljubljansko oblast prirediti tudi razstavo plemenskih konj. V ta namen bodo komisije ob priliki premovanj izbrale prvovrsten konjski material. Razstava se bo vršila od 10.—19. septembra t. l. Vsled gmotnega stanja bo pa moralo društvo premagati mnoge zapreke, zato se naroča tajniku, da prej ko mogoče napravi prošnjo, ki se predloži ministrstvu.

G. kmetijske referent Černe poda poročilo o pomenu ustanovitve kobilarne za Slovenijo. — Odbornik g. Brulc poroča, da je Globočnikovo posestvo v bližini Kostanjevice na prodaj, ki bi bilo primerno za kobilarno.

Slednjč se sklene, da znaša članarina za tekoče leto 10 Din, z dobivanjem »Konjerejca« pa 20 Din.

Ob 12.30 sklene g. predsednik, bodreč navzoče k vztrajnemu delu, lepo uspeli občni zbor. G.

Društvene in druge krajše vesti.

Enemu izmed naših najstarejših in najboljših konjerejcev je kruta usoda prizadela najhujši udarec. Po dolgi in mučni bolezni je umrla soproga našega Mih. Filipiča. Blaga pokojnica je bila v vsem najboljša gospodinja, svojemu dobremu soprogu pa najljubeznivejša opora povsod ter tako tudi v njegovi znano dobri konjereji.

Zagotovljen ji je prijazen in trajen spomin v dobrih srcih vseh naših marljivih konjerejcev.

Letošnje premovanje. Do danes nam še ni posrečilo dobiti kakih večjih denarnih sredstev, bodisi državnih ali samoupravnih za izvršitev letošnjega premovanja. Vložili smo tozadevno prošnjo na ministrstvo vojne in mornarice ter poljeprivrede in voda. Oblastna skupščina je sprejela lepo svoto v svoj proračun, toda ta proračun — žal — ni odobren.

Premovanja bomo mogli le tam izvršiti, kjer bodo lokalni činitelji dali potrebna sredstva na razpolago.

V prihodnji številki »Konjerejca« bomo začeli priobčevati prevod knjige »Der Renntraber« od Rudolfa Albrechta, znamenitega vozača, trenerja in konjerejca. Knjiga je izšla l. 1925 na Dunaju v založbi časopisnega podjetja »Sport« d. z. o. z. ter jo bomo objavili v prihodnjih 10 do 12 številkah radi njene zanimive in poučne vsebine ter po inicijativi gosp. Alfredda Rohsmanita.

Leto 1926. Kil. časi. Kmetske reje (enoup्रेžno).

1:25 — 1:30	1:40 — 1:50	1:50 — 2:00	2:00 — 2:10
Mesud . . . . . 1:27·3 Koketka . . . . . 1:29·7	Zajc . . . . . 1:41·2 Slavka . . . . . 1:41·4 Dragolina . . . . . 1:41·9 Elsa . . . . . 1:42·5 Buffa . . . . . 1:43 Nacek . . . . . 1:43 Janči . . . . . 1:43·7 Valsa . . . . . 1:44·2 Sokol I. . . . . 1:44·3 Poldek . . . . . 1:45 Buffi . . . . . 1:46 Princa . . . . . 1:46·1 Toni . . . . . 1:47 Karolina . . . . . 1:47 Nigra . . . . . 1:47·2 Visla . . . . . 1:47·3 Preda . . . . . 1:47·4 Nelka . . . . . 1:47·8 Jupiter . . . . . 1:48 Vesna . . . . . 1:48 Elvira . . . . . 1:48 Danko . . . . . 1:49 Nazi . . . . . 1:49 Predil . . . . . 1:49·5 Radika 1:50	Nada . . . . . 1:50·7 Lumpi . . . . . 1:50·7 Pagat . . . . . 1:51 Ultime . . . . . 1:51 Fora . . . . . 1:51 Ovina . . . . . 1:51·5 Zora . . . . . 1:52 Semira . . . . . 1:52·8 Jopič . . . . . 1:52·8 Vurica . . . . . 1:52·8 Albana . . . . . 1:53 Lovec . . . . . 1:53 Zoran . . . . . 1:53·5 Fareda . . . . . 1:55 Princessin II. . . . . 1:55 Silva . . . . . 1:56·3 Pavlina . . . . . 1:57 Teta . . . . . 1:58 Zlatar . . . . . 1:58·5 Boris . . . . . 1:59·2 Drageca . . . . . 2:00 Edina 2:00	Felčika . . . . . 2:00 Varna . . . . . 2:01 Luza . . . . . 2:01 Čila . . . . . 2:01 Rado . . . . . 2:01·9 Almerin . . . . . 2:02 Palästra . . . . . 2:02 Malika . . . . . 2:03 Dirjan . . . . . 2:03 Klapotec . . . . . 2:03 Shagya . . . . . 2:04 Zlata . . . . . 2:04·8 Margaretiče . . . . . 2:05 Alba . . . . . 2:07 Minerva . . . . . 2:07 Sivka . . . . . 2:07 Egon . . . . . 2:08 Mala . . . . . 2:09·7 Fritz . . . . . 2:10 Nono . . . . . 2:10 Daurus . . . . . 2:10 Lina 2:10
1:30 — 1:40			
Cven . . . . . 1:33 Nadina . . . . . 1:34 Lusta . . . . . 1:35 Egga . . . . . 1:36 Pozor . . . . . 1:37 Pina . . . . . 1:37 Sava . . . . . 1:37 Princessin . . . . . 1:38 Orel II. . . . . 1:38 Minka . . . . . 1:39 Elina . . . . . 1:39 Mijolka 1:39			

1924: Najboljši čas dvovprežno **Lusta Koketka** 1:42·2

1922: Najboljši čas četverovprežno: Salva (Ida, Barbi, Ilona) 2:00 = **18 kilometrov**.

Naročnike lista opozarjamo na to, da si shranjujejo številko za številko. Ob enem jih prosimo, da nam takoj pošljejo naročnino oz. članarino. Stroške za izdajanje lista je treba vedno sproti plačevati, radi tega je potrebno, da plačujejo člani naročnino če že ne vnaprej, pa vsaj po sprejemu tretje številke »Konjerejca«.

Iz zadnjih »Poročil« mariborskega dirkalnega društva povzemamo in priobčujemo sledeče vesti:

I.

Sistemizirana konjerejska nagrada 1927.

Dirke za vloge, začeni z letom 1923, vsako leto pri jesenskih tekmah. Nagrada 3000 Din. garantirana od Mariborskega dirkalnega društva. Razdalja: 2200 m. Za 4, 5 in 6letne konje, izhajajoče iz slovenske kmetijske reje. Vozi lahko vsakdo.

D o d a t k i: za vsako zmago nad 500 Din = 80 m. za vsako drugačno zmago; 10 m. konji, ki niso več v kmetijski posesti 50 m. Nagrade: 1500, 800, 400, 300 Din. Vloga 160 Din. (od rojstnega leta do 4. leta v o b r o k i h vsako leto dne 15. julija uplačati). Naknadne prijave niso dovoljene. Zmagovalci te dirke so izključeni v bodočih konkurencah.

Zmagovalci:

1923 . . . . . Pozor;
1924 . . . . . Orel II.;
1925 . . . . . Sokol I.;
1926 . . . . . Nadina.

Prihodnji rok za uplačilo najdalje do 15. julija 1927, pri gosp. **Aloju Slaviču** v Banovcih, P. Križevci (Ljutomer).

za žrebeta rojena 1927 20 Din;
za žrebeta (enoletne) rojena 1926 20 Din;
za žrebeta (dveletne) rojena 1925 30 Din;
za konje (triletno) rojene 1924 40 Din;
za konje (štiriletne) rojene 1923 50 Din;
za konje (petletne) rojene 1922 50 Din;
za konje (šestletne) rojene 1921 50 Din.

Izvemši žrebeta leta 1927, ki se morajo **na novo prijaviti**, se mora vplačati vloga **samo za tiste konje**, za katere so bile zapadle vloge **že v prejšnjih rokih vplačane**.

Za plačati bi bilo najdalje dne **15. julija 1927:**

A) Za tiste konje, ki so še upravičeni za start v dirki 1. 1927.

6 letna Oliva, 50 Din, Henr. Cimerman;
5 letni Nacek, 50 Din, Iv. Klancir;
5 letna Almerin, 50 Din, J. Kūhar;
4 letni Dillon S., 50 Din, Marko Slavič;
4 letna Donna Dillon, 50 Din, Mart. Špindler;
4 letna Lira, 50 Din, M. Auer;
4 letna Karolina, 50 Din, Fr. Kardinar;
4 letni Lovec, 50 Din, Moška kaznilnica, Maribor.

B) Za dirko leta 1928.

3 letna Nelka, 40 Din, M. Slavič;
3 letna Nelušta, 40 Din, Marko Slavič;
3 letna Milka, 40 Din, Ant. Slavič;

3 letna Perun, 40 Din, Fr. Shuhala;
3 letna Zlata, 40 Din, Jos. Vaupotič;
3 letna Hussar, 40 Din, Jos. Vaupotič;
3 letna Egypt, 40 Din, Al. Auer;
3 letna Volga, 40 Din, Jos. Seršen;
3 letna Rika, 40 Din, Iv. Bunderl;
3 letna Felčika, 40 Din, Jos. Heric;
3 letna Silva, 40 Din, Sl. Vrbnjak.

C) Za dirko leta 1929.

2 letna Darija, 30 Din, Mark. Slavič;
2 letna Prima, 30 Din, Ant. Slavič;
2 letni Radoslav, 30 Din, Al. Razlag;
2 letna Pazina, 30 Din, Jos. Slavič, Bunčani;
2 letna Irka, 30 Din, Iv. Bunderl;
2 letni Robinson, 30 Din, Iv. Bunderl;
2 letna Eta, 30 Din, Fr. Golunder;
2 letna Egga II., 30 Din, Jos. Seršen;
2 letna Erika, 30 Din, pl. Rossmanit;
2 letna Prepelica, 30 Din, M. Filipič;
2 letni Finko, 30 Din, Mart. Makovec;
2 letni Zalog, 30 Din, M. Domajnko;
2 letna Saba, 30 Din, Sl. Vrbnjak.

D) Za dirko leta 1930.

1 letna Koketa, 20 Din, Iv. Bunderl;
1 letna Feldas, 20 Din, Mart. Makovec, Grlava;
1 letna Polonica, 20 Din, Jos. Osterc, Bunčani;
1 letna Nasta, 20 Din, Fr. Osterc, Križevci;
1 letna Fantek, 20 Din, Fr. Skuhala;
1 letna Čikra, 20 Din, Ant. Slavič;
1 letni Pastor, 20 Din, Ant. Slavič;
1 letna Broska, 20 Din, Ana Vaupotič;
1 letni Hetman, 20 Din, Joško Vaupotič;
1 letna Plistra, 20 Din, Mih. Filipič;
1 letna Erna, 20 Din, Fr. Golunder.

E) Za dirko leta 1931.

Za žrebeta leta 1927 = 20 Din.

Pri teh poslednjih se naj upošlje ali žrebarni list ali, če žrebe še ni v imeniku (registru) zapisano, **docela izpolnjeni spuščalni list**, na zadnji strani natančen popis žrebeta (znaki, dan rojstva, spol, občinski pečat) kakor tudi 10 Din taksa za vpisanje. Konjerejci se opozarjajo, da dajo **zapisati vsa svoja žrebata t. l. 1925** in da v to svrhu predložijo **izpolnjene spuščalne liste**, tudi če jih ne mislijo prijaviti k »konjski nagradi«, gosp. Alfredu Rossmanitu v Radvanju (pri Mariboru) in nakažejo po 10 Din. (za centralo).

Cena po 10 Din. velja le za rojstno leto; vpisanje stane glasom sklepa Centrale za vsako naslednje leto za 10 Din več.

Beleške,

II.

Najeti kasački žrebc Rodaun 1:24.9 je zaskočil 24 kobil v Ljutomeru. Naš **Mesud** je zmagal zopet v Pragi v času **1:29.7**. Vsota njegovih dobitkov znaša sedaj 17000 Šiling. = **136.000 Din.** Njegov najboljši čas **1:27.1**.

Charmer. Kri znamenite amerikanske kobile »Charmer«, vpeljane l. 1898, živi in se močno širi še dandanes. V letošnjem dunajskem Derby ne izhajajo samo 3 prvi konji od nje,

temveč polovica vseh konj, ki so v derbyju tekmovali, torej najboljših obstoječih štiriletnikov. Zatorej pozor na našega »Pozorja«, ki je krvi kobile »Charmer«!

Angleškega galopskega derbyja, ki se je vršil 1. junija kot vedno v Epsom-u, 23 km od Londona, se je udeležilo nad 350.000 obiskovalcev.

III.

Razglas za člane mariborskega dirkalskega društva.

Izključeno je, da bi naši dirkači v bodoče mogli v Ljutomeru ali na drugih dirkališčih voziti brez barvastega dresa. Vsak vozač mora voziti vedno v istem dresu (z istimi barvami), izjeme ni. Tudi ni nikakor dovoljeno voziti brez čepice.

Naše društvo daje vozačem drese na razpolago; treba jih samo o pravem času odnesti. Skrajni čas pa je že, da žrtvuje vsak vozač za lasten dres par dinarjev od zneska, ki ga pridirka za to, da ima dirka tudi dostojno lice. Tudi je nujno potrebno, da se uporabljajo pri dirkah snažne in cele, četudi že stare vprega. Želeti bi bilo, da bi vozači nosili za dirke visoke škornje.

IV.

Navodila za dirkače mariborskega dirkalskega društva.

- a) Vsak dirkač je na vsak način dolžan doseči zmago, če le mogoče.
- b) Konji morajo držati čisti kas (Trab).
- c) Konji ne smejo izpasti v »pas« ali »troskok«, ne da se jih takoj zopet uravna v čisti kas.
- č) Konji ne smejo po nedovoljeni hoji bodisi prostora pridobiti, niti drugemu nasprotniku predvoziti.
- d) Noben dirkač ne sme drugega iz njegove vozne smeri izpodriniti ali na kak drug način posebno pri predvožnji niti trenotek v njegovi hitrosti ovirati.
- e) Če konj v končnem boju cilj v galopu preteče, se mora diskvalificirati.

- f) Noben dirkač ne sme pri dirkanju proge na znotraj zapustiti.
- g) Pri ovinku v zadnjo ravno črto pred ciljem, mora vsak dirkač obdržati tisti prostor, katerega si je izbral pri ovinku in sme to črto le za predvoziti zapustiti.
- h) Kričanje, osobito oviranje svojega nasprotnika z bičem je strogo prepovedano.
- i) Pregreški zoper te predpise bodo imeli za posledico diskvalifikacijo ali kazen ali oboje. Diskvalifikacija se posebno takrat izreče, ako se je vsled pregreška vplivalo na izid dirke.

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjkovci, predstavnik: Fran Veble, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: Vekoslav Cizelj. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik Stanko Detela, ravnatelj — Vsi v Mariboru.

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše vrste za lahko in težko vožnjo, kakor tudi razne potrebščine:

DEŽNE PLAHE

za konje in vozove, svetiljke za kočije, bičevnike, brzde, kresalnike za noge. Dalje velika izbira potnih kouvčkov, ročnih torbic, listnic, nahrbtnikov, gamaše i. t. d. Nagobčniki in ovratniki za pse

GONILNI JERMENI

za mlince in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 Slomškov trg št. 6
MARIBOR

